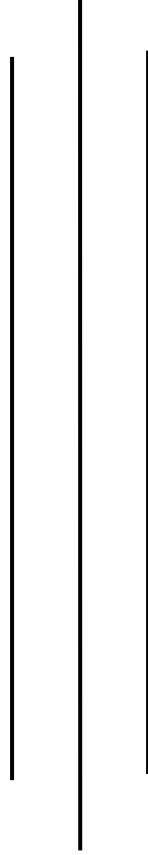

सिद्धार्थनगर नगरपालिकाको अर्थ सम्बन्धी प्रस्तावलाई
कार्यान्वयन गर्न बनेको ऐन, २०७७

सिद्धार्थनगर नगरपालिका
नगर कार्यपालिकाको कार्यालय
सिद्धार्थनगर, रुपन्देही

उद्देश्य र कारण

सिद्धार्थनगर नगरपालिकाको अर्थ सम्बन्धी प्रस्तावहरूलाई कार्यान्वयन गर्न केही कर, शुल्क र दस्तुर लगाउन, लगाई राखेकोलाई चालु राख्न, हेरफेर गर्न तथा राजस्व प्रशासन सम्बन्धी प्रचलित केही कानूनलाई संशोधन गर्न समेत आवश्यक भएकोले प्रस्तुत विधेयक पेश गर्नु परेको हो ।

प्रस्तुत विधेयकको व्यवस्थाले राजस्व, कर, पोत, शुल्क र दस्तुरको निर्धारण, त्यस्तो कर दस्तुरको दर बढाउन, घटाउन वा आंशिक वा पूरै छुट दिने व्यवस्थाको अलावा सम्पत्ति कर, मालपोत, घर बहाल कर, व्यवसाय कर, सवारी साधन कर, विज्ञापन कर, मनोरञ्जन कर, बहाल विटौरी शुल्क, पार्किङ शुल्क, सेवा शुल्क, दस्तुर लगायतका अन्य ऐनमा समानुकुल संशोधन समेत गरिएको छ ।

द्रष्टव्यः यो विधेयक अर्थ ऐन हो ।

उमा काफ्ले
नगर उपप्रमुख

सिद्धार्थनगर नगरपालिकाको अर्थ सम्बन्धी प्रस्तावलाई कार्यान्वयन गर्न बनेको ऐन, २०७७

प्रस्तावना:

सिद्धार्थनगर नगरपालिकाको आर्थिक वर्ष २०७७/७८ को अर्थ सम्बन्धी प्रस्तावलाई कार्यान्वयन गर्नको निमित्त स्थानीय कर, शुल्क तथा दस्तुर संकलन गर्ने, छुट दिने तथा आय संकलनको प्रशासनिक व्यवस्था गर्न बाञ्छनीय भएकोले, नेपालको संविधानको धारा २२८ को उपधारा (२) र स्थानीय सरकार सञ्चालन ऐनको दफा १०२ बमोजिम नगर सभामा यो ऐन पेश गरिएको छ ।

१. **संक्षिप्त नाम र प्रारम्भ:** (१) यस ऐनको नाम आर्थिक ऐन, २०७७ रहेको छ ।

(२) यो ऐन सिद्धार्थनगर नगरपालिकाको नगर सभाबाट पारित गरी २०७७ साल श्रावण १ गतेदेखी सिद्धार्थनगर क्षेत्रमा लागू हुनेछ ।

२. परिभाषा

(१) पूर्वाधार उपयोग शुल्क भन्नाले नगरपालिकाले आफैले बनाएको वा कुनै निकायबाट नगरपालिकामा हस्तान्तरण भै आएको सडकबाट गुड्ने सवारी साधनमा लगाउने कर भन्ने बुझिन्छ ।

(२) सवारी साधनकर भन्नाले नगरपालिका क्षेत्रभित्र दर्ता भएका सवारी साधनमा लगाउने कर भन्ने बुझिन्छ ।

(३) बाह्य आय भन्नाले नगरपालिकालाई नेपाल सरकार, प्रदेश सरकार राजश्व बाँडफाँड, वित्तीय समानिकरण, समपुरक अनुदान, सशर्त अनुदान, अन्य अनुदान, विभिन्न दातृ निकायहरूबाट प्राप्त हुने अनुदान तथा नेपाल सरकार एवं अन्य निकायहरूबाट प्राप्त हुने ऋण तथा अन्य बाह्य आय समेत भन्ने बुझिन्छ ।

३. सम्पत्तिकर:

(१) सिद्धार्थनगर नगरपालिका क्षेत्रभित्र कुनै व्यक्ति वा संस्थाको स्वामित्वमा रहेको जग्गा र सो जग्गामा बनेको स्थाई संरचना (घर, गोठ, टहरा, गोदाम आदि समेत) मा सम्पत्तिकर लगाइने र असूलउपर गरिनेछ ।

(२) उपदफा (१) बमोजिम लगाइने सम्पत्तिकर अनुसूचि (१) बमोजिम हुनेछ ।

(३) सम्पत्तिकर निर्धारण प्रयोजनका लागि जग्गाको मूल्यांकन गर्दा नगर सभाबाट पारित न्यूनतम मूल्यांकनलाई आधार लिइनेछ ।

(४) सम्पत्तिकर निर्धारण प्रयोजनका लागि कुनैपनि भौतिक संरचनाको मूल्यांकन गर्दा अनुसूचि (२) मा उल्लेखित दर अनुसार गरिनेछ ।

(५) सम्पत्तिकर निर्धारण प्रयोजनका लागि कुनैपनि भौतिक संरचनाको मूल्यांकन गर्दा अनुसूचि (३) मा उल्लेखित दर अनुसार हास कट्टी गरिनेछ ।

(६) नेपाल सरकारको पूर्ण स्वामित्वमा रहेका जग्गा तथा सो जग्गामा बनेका भौतिक संरचनामा सम्पत्तिकर लगाइने छैन ।

- (७) उपदफा (१) बमोजिम सम्पत्तिकर लागेको सम्पत्तिमा मालपोत वा भूमीकर लाग्ने छैन । तर सम्पत्तिकर लागू हुनु भन्दा अघि (आ. ब २०६९।०७० भन्दा अघिल्लो आ. ब. सम्म) को बक्यौता घरजग्गा कर तथा मालपोत अशुली गर्न यस दफाले बाधा पुर्याएको मानिने छैन ।
४. **मालपोत तथा भूमीकर :** (१) सम्पत्तिकर नलगाइएको जग्गामा अनुसूचि (४) बमोजिम मालपोत तथा भूमीकर लगाइने र असूल उपर गरिनेछ ।
५. **त्स कट्टी:** (१) बमोजिम सम्पत्तिकर निर्धारण प्रयोजनका लागि भौतिक संरचनाको मूल्यांकन गर्दा अनुसूचि (३) मा उल्लेखित दर अनुसार त्सा कट्टी गरी मूल्यांकन गरिनेछ ।
६. **घरबहाल कर:** (१) नगरपालिका क्षेत्रभित्र कुनै व्यक्ति वा संस्थाले व्यापारिक भवन, घर, पसल, ग्यारेज, गोदाम, टहरा, छप्पर, जग्गा, पोखरी आदि पूरै वा आंशिक तवरले बहालमा दिएकोमा अनुसूचि (५) बमोजिम घरजग्गा बहालकर लगाइने र असूल उपर गरिनेछ ।
७. **पेशा व्यवसाय कर :** (१) नगरपालिका क्षेत्रभित्र व्यापार, व्यवसाय वा सेवामा पूँजीगत लगानी र आर्थिक बारोबार समेतका आधारमा अनुसूचि (६) बमोजिम पेशा व्यवसाय कर लगाइने र असूल उपर गरिनेछ ।
८. **सवारी साधनकर :** (१) नगरपालिका क्षेत्रभित्र दर्ता भएका सवारी साधनहरूमा लाग्ने कर प्रदेश कानून बमोजिम हुनेछ ।
९. **पूर्वाधार उपयोग शुल्क :** (१) नगरपालिकाले आफैँले बनाएको वा कुनै निकायबाट नगरपालिकामा हस्तान्तरण भै आएको सडकबाट गुड्ने सवारी साधनमा अनुसूचि (७) बमोजिम पूर्वाधार उपयोग शुल्क लगाइने र असूल उपर गरिनेछ । यस कार्यको लागि निजी क्षेत्रको समेत सहयोग लिन सकिने छ ।
१०. **विज्ञापन कर:** (१) नगरपालिका क्षेत्रभित्र हुने विभिन्न प्रकारका विज्ञापनमा अनुसूचि (८) बमोजिम विज्ञापन कर लगाइने र असूल उपर गरिनेछ । तर, प्रदेश कानून स्वीकृत भै सो कानूनमा अन्यथा ब्यबस्था भएको अवस्थामा सोही बमोजिम हुनेछ ।
११. **मनोरञ्जन कर:** (१) नगरपालिका क्षेत्रभित्र हुने विभिन्न प्रकारका मनोरञ्जन व्यवसायमा अनुसूचि (९) बमोजिम मनोरञ्जनकर लगाइने र असूल उपर गरिनेछ । तर, प्रदेश कानून स्वीकृत भै सो कानूनमा अन्यथा ब्यबस्था भएको अवस्थामा सोही बमोजिम हुनेछ ।
१२. **सेवा शुल्क:** (१) सम्पत्तिकर असुली गर्दा अनुसूचि (१०) मा उल्लेख भए बमोजिम अतिरिक्त सेवा शुल्क लिईनेछ ।
१३. **घर नक्सापास दस्तुर:** (१) नगरपालिकाले आफ्नो क्षेत्रभित्र बनेका भौतिक संरचनाहरूको अनुसूचि (११) मा उल्लेख भए बमोजिमको दरमा नक्सापास दस्तुर लगाइने र असूल उपर गरिनेछ ।
१४. **पार्किङ शुल्क:** (१) नगरपालिका क्षेत्रभित्र कुनै सवारी साधनलाई पार्किङ सुविधा उपलब्ध गराए वापत अनुसूचि (१२) मा उल्लेख भए बमोजिमको दरमा पार्किङ शुल्क लगाइने र असूल उपर गरिनेछ ।
(२) सवारी साधनको चाप र किसिम, सडकको क्षमता, उपयुक्त स्थानको उपलब्धता आदिलाई मध्यनजर गरी नगर कार्यपालिकाले आवश्यक कार्यविधि तय गरी सवारी साधनहरूका लागि सशुल्क पार्किङको ब्यबस्थापन गर्नसक्नेछ ।
१५. **शुल्क दस्तुर:** नगरपालिकाले उपलब्ध गराउने विभिन्न सिफारिस वापत अनुसूची (१३) अनुसारको दस्तुर लिईनेछ ।

१५. **बहाल बिटौरी, हाट बजार शुल्क:** (१) नगरपालिका क्षेत्रभित्र नगरपालिका आफैँले निर्माण गरेका वा रेखदेख वा सञ्चालन गरेका पसल वा हाट बजारबाट शुल्क संकलनका लागि नगरपालिकाले आवश्यक कार्यविधि बनाई निर्दिष्ट गरेका क्षेत्रको सूचि तयार गरी सोही आधारमा बहाल वा शुल्क निर्धारण गरिनेछ । सुविधा उपलब्ध गराए वापत अनुसुची (१४) मा उल्लेख भए बमोजिमको दरमा शुल्क लगाइने र असुल उपर गरिनेछ । यस कार्यका लागि निजी क्षेत्रको समेत सहयोग लिन सक्नेछ ।
१७. **बसपार्क प्रवेश, पार्किङ्ग शुल्क:** (१) नगरपालिका क्षेत्रभित्र नगरपालिका आफैँले निर्माण गरेका वा रेखदेख वा सञ्चालन गरेका बसपार्कमा सवारीका साधन प्रवेश गरे वापत कार्यविधि बनाई शुल्क निर्धारण गरिनेछ । सुविधा उपलब्ध गराए वापत अनुसुची (१५) मा उल्लेख भए बमोजिमको दरमा प्रवेश शुल्क लगाइने र असुल उपर गरिनेछ । यस कार्यका लागि निजी क्षेत्रको समेत सहयोग लिन सकिनेछ ।
१८. **सम्पत्ति बाहाल :** (१) नगरपालिकाको स्वामित्वमा रहेको घर, पसल, टहरा, जग्गा जमिन भाडामा लगाए वापत आ.व. ०७६।७७ मा लगाइएको दर बमोजिम भाडा तथा वहाल रकम असुल उपर गरिनेछ ।
१९. **आय प्रक्षेपण:** (१) नगरपालिकाको चालु आ व २०७७।०७८ का लागि यस ऐन बमोजिम तोकिएका कर, शुल्क तथा दस्तुरहरूका आधारमा अनुमान गरिएको आन्तरिक आय र अनुमानित बाह्य आय समेतलाई एकीकृत गरी कायम भएको कूल अनुमानित आय बजेट ९५ करोड ९ लाख ६६ हजार हुनेछ ।
२०. आ.व. २०७७।७८ का लागि हाटबजार, बसपार्क, भौतिक पूर्वाधार उपयोग शुल्क, बेलहिया शहरी सेवा केन्द्र पार्किङ शुल्क, विज्ञापन शुल्क, आँखा अस्पताल, हाटबजार, जिल्ला प्रशासन कार्यालय अगाडि, मालपोत कार्यालय वरिपरी क्षेत्र, वडा नं. १ सशस्त्र प्रहरीको पश्चिमतर्फ खाली जग्गामा पार्किङ शुल्कको न्यूनतम ठेक्का अंक अनुसुचि १६ मा उल्लेख गरे बमोजिम हुनेछ ।
२१. **कर छुट तथा जरिवाना :** (१) यस ऐन बमोजिम तोकिएको अवधि भित्र बुझाउने करदातालाई दिइएको छुट बाहेक कर तिर्ने दायित्व भएका व्यक्ति वा संस्थाहरूलाई कुनै पनि किसिमको कर छुट दिइने छैन । तर प्राकृतिक विपत्ती वा विशेष अवस्था सिर्जना भइ छुट दिनुपर्ने अवस्था आइपरेमा नगर सभाबाट निर्णय गराइ छुट दिने सकिनेछ ।
- (२) उपदफा (१) मा जुनसुकै कुरा लेखिएको भएता पनि नगरपालिकाबाट लगाइएका वा लगाइने आय ठेक्काको सम्भौतामा नै छुट प्रावधान राखी भए गरेका वा हुने सम्भौताको हकमा सम्भौतामा उल्लेख भए बमोजिम हुनेछ । घ वर्गको इजाजत चालु आ.व.०७६/७७ मा कोभिड १९ का कारण चैत्र मसान्तसम्म बुझाउनुपर्ने कर (नविकरण) म्याद आषाढ मसान्तसम्म थप गर्ने र सो समयको थप जरिवाना लिइनेछैन ।
- (३) यस ऐनका अन्य दफाहरूमा जुनसुकै कुराहरू लेखिएको भएतापनि हाल कोभिड १९ को महामारीका कारण अर्थतन्त्र प्रभावित भएकोले आ.व. ०७६।७७ को सम्पत्ती कर, व्यवसाय कर, घर बहाल कर लगायतका अन्य कर २०७७ पौष मसान्तसम्म बुझाएमा जरिवाना लाग्ने छैन । आ.व. ०७७।७८ मा बुझाउनु पर्ने सम्पत्ती कर पहिलो चौमासिक भित्र बुझाएमा १० प्रतिशत र व्यवसाय कर २०७७ पौष मसान्तसम्म बुझाएमा १५ प्रतिशत छुट दिइनेछ । होटल, रेष्टुरेन्ट, वार, ट्राभल

एजेन्सी, शैलुन, व्युटिपार्लर लगायत नेपाल सरकारबाट रेड जोन भनी तोकिएका व्यवसायको हकमा २०७७ पौष मसान्तसम्म ३० प्रतिशत छुट दिइनेछ ।

- (४) नगर सभाबाट आ.ब. ०७७७८ का लागि पारित नीतिमा निशुल्क सिफारिस गर्ने भनी तोकिएकोमा सोही अनुसार हुनेछ । अपाङ्गता, ज्येष्ठ नागरिक परिचय पत्र सिफारिश, निःशुल्क औषधोपचार सिफारिश, भुक्तानी विवरण, कर तिरेको विवरण, योजना, कार्यक्रम माग सम्बन्धी सिफारिश, सुरक्षित मातृत्व संबन्धि सिफारिश, प्रकोप पिडित, द्वन्द्वपिडित सिफारिश, घटना घटेको ३५ दिनभित्रको व्यक्तिगत घटना दर्ता प्रमाणपत्र, संघ/प्रदेश/स्थानीय तहले निःशुल्क उपलब्ध गराउने सेवाका लागि सिफारिश, सामाजिक सुरक्षा कार्यक्रमसंग सम्बन्धित सिफारिश/प्रमाणित, लैंगिक हिंसा,घरेलु हिंसासंग संबन्धित सिफारिश, नेपाल सरकार, प्रदेश सरकार, सिद्धार्थनगर नगरपालिकाले वेला वेलामा निःशुल्क सिफारिश गर्ने भनी तोकिएका सिफारिशहरु निशुल्क हुनेछन् ।
- (५) अन्य जरिवानाको दर अनुसूचि १७ मा उल्लेख गरे बमोजिम हुनेछ ।

२२. आन्तरिक आय ठेक्का अन्तरगत हाटबजार, बसपार्क, पार्किङ्गशुल्क, पूर्वाधार विकास शुल्क, नगरपालिकाको स्वामित्वमा रहेको पसल कवल (सटर) भाडामा लगाइएको सम्बन्धी ठेक्काको सम्झौताको समयवधि बढाउन सकिने विशेष व्यवस्था:

मिति २०७६ साल चैत्र ११ गतेदेखि कोरोना भाइरस (कोभिड १९) का कारण नेपाल सरकारबाट नेपाल राज्यभर बन्दाबन्दी (लकडाउन) घोषणा भइ सम्पूर्ण बजार, आवतजावत बन्द भइ विशेष परिस्थिती घोषणा गरेकोले आ.ब. २०७६।७७ मा लगाइएका हाटबजार, बसपार्क, पार्किङ्गशुल्क, पूर्वाधार विकास शुल्क, नगरपालिकाको स्वामित्वमा रहेको पसल कवल (सटर) भाडामा लगाइएकोमा लकडाउन अवधिमा संचालनमा नआएको र कुनै पनि व्यापार, व्यवसाय लगायतका अन्य आर्थिक गतिविधी संचालन नभएको हुँदा आ.ब. २०७७।७८ मा मिति २०७६ चैत्र ११ गतेदेखि २०७७ असार मसान्तसम्म विशेष अवस्था भरीको अवधि गणना गरी हुन आउने दिनका लागि वा बन्दा बन्दी खुली सहज भएपछिको पूरै आर्थिक वर्ष भरका लागि आ.ब. २०७६।७७ मा गरिएको सम्झौता बमोजिमको कबुल अंकमा नघट्ने गरी बन्दाबन्दी खुली स्थिती सहज भए पश्चात् कार्यपालिकाको निर्णय बमोजिम सम्बन्धित ठेकेदार राजी भएमा म्याद थप गर्न सकिनेछ । पूरै आर्थिक वर्षका लागि म्याद थप हुन सक्ने अवस्था नभएमा प्रतिदिनको हिसाब निकाली कति दिन वा हप्ता थप हुने हो सोको आधारमा दामासाहिले कर असुली गरिनेछ ।

२३. कर तथा शुल्क संकलन सम्बन्धि कार्यविधि: यो ऐनमा भएको व्यवस्था अनुसार कर तथा शुल्क संकलन सम्बन्धि कार्यविधि नगर कार्यपालिकाले तोके अनुसार हुनेछ ।

२४. यसै ऐन बमोजिम भएको मानिने : यो ऐन जारी हुनु अघि भए गरेका कार्यहरु यसै ऐन बमोजिम गरेको मानिनेछ ।

२५. प्रचलित कानून बमोजिम हुने : यस ऐनमा उल्लेख गरिएका विषयहरु यसै बमोजिम र उल्लेख नगरिएका विषयहरु प्रचलित कानून बमोजिम हुनेछ ।

२६ विविध:

(१) नेपालको संविधान २०७२ को धारा ५७(५), १०९, १६२(४), १९७, २१४(२), २२१(२), र २२६(१) सँग सम्बन्धित अनुसूचि ९ अनुसार संघ, प्रदेश र स्थानीय तहको अधिकारको साझा सूचीमा परेका अधिकारहरूको हकमा प्रदेश तथा संघीय कानून स्वीकृत भै सोही कानूनहरूमा व्यवस्था भए बमोजिम हुनेछ ।

- (२) यस ऐन बमोजिमको कर, शुल्क तथा दस्तुर संकलनका लागि नगरपालिकाले निजी क्षेत्रको सीप, क्षमता र पूँजीलाई अधिकतम उपयोग गर्नेगरी आवश्यक रणनीति निर्माण गरी सार्वजनिक निजी साझेदारी (Public Private Partnership-PPP) को अवधारणा अनुसार आवश्यकता र प्रभावकारिता समेतलाई मध्यनजर गरी केही अयोजनाहरू कार्यान्वयन गर्न सक्नेछ ।
- (३) आफ्नो अधिकार क्षेत्र भित्रको कर, शुल्क तथा दस्तुरहरू निर्धारण एवं संकलन गर्ने सन्दर्भमा नगरपालिकाले सरकारी वा गैरसरकारी संस्था, नगरवासीहरू र सरोकारवालाहरू समेतको आवश्यक परामर्श एवं सहयोग लिन सक्नेछ ।
- (४) नगरका विभिन्न स्थानमा अस्थायी रूपमा बसोबास गरिरहेका नागरिकहरूलाई करको दायरामा ल्याउन नगरपालिकाले आवश्यक कार्यबधि तयार गरी लागू गर्न सक्नेछ ।
- (५) यस ऐनमा उल्लेख भएका व्यवस्थाहरूको हकमा यसै ऐन बमोजिम र अन्य उल्लेख नभएका प्रावधानहरूको हकमा विगतमा नगरपालिकाको नगरसभाले स्वीकृत गरेका ऐन, नियम, कार्यविधि, निर्देशिका, निर्णयहरू र प्रचलित कानूनमा उल्लेख भए बमोजिम हुनेछ ।
- (६) यस ऐनमा उल्लेख भएका प्रावधानहरू संघीय वा प्रादेशिक कानूनसँग बाझिएमा बाझिएको हदसम्म अमान्य हुने छन् ।